

BO STURE WIKING:

Psalmer i ny kyrkotonart

Kyrkomötet har i september att taga ställning till ett förslag om ett tillägg till psalmboken. Komminister emeritus Bo Sture Wiking har granskat förslaget. Han menar att detta har en bestämd tendens: det vill fräta sönder den gällande psalmboken. Det är allt för egenartat både till form och innehåll för att vara avsett att inarbetas i denna. Förslaget innehåller annars mycket av vacker centraltryk, men detta är ej detsamma som psalmer, avsedda att sjungas vid församlingens gudstjänster, anser författaren.

Prosten dr Gunnar Ekström i Falun väckte med en motion vid 1932 års kyrkomöte till nytt liv den sedan år 1921 oavgjorda men stilla avdomnade psalmboksfrågan. Kyrkomötet beslöt – under viss suckan, förutseende arbete och strid – en skrivelse därom till Kungl Maj:t; och den nyvordne ecklesiastikministern Arthur Engberg fann däri ett uppslag, som tilltalade hans ambition att bli en kultur- och kultusminister i stor stil. Han tillkallade år 1933 biskop J A Eklund att som ensam sakkunnig utarbeta ett nytt psalmboksförslag. Eklund arbetade som vanligt raskt och framlade redan nästa år ett sådant.

Därmed blev psalmboksfrågan på allvar aktuell, ty ehuru Eklunds förslag möttes av starkt delade meningar, befanns det dock rymma så mycket gammalt och icke minst nytt, att det företecknade en väg till målet: en ny enhetlig psalmbok. Icke minst inverka- de att intresset för en sådan nu vaknade till liv i vida kretsar; ännu på 1930-talet betraktades en fråga av denna art som en nationell angelägenhet. Engberg utnyttjade påpassligt vinden och begärde samma år 1934, inför stundande nytt kyrkomöte, ett yttrande över förslaget av sex sakkunnige under ordförandeskap av ärkebiskop Erling Eidem och med lektor Emil Liedgren, vår främste hymnolog, som sekreterare. Denne skrev en promemoria, som hann föreläggas kyrkomötet och som med tungt vägande argument angav sådana riktlinjer, att kyrkomötet, nu vid bättre mod, tillstyrkte arbetets fullföljande. Engberg skyndade att formera de sex till en kommitté med uppdrag att utarbeta ett nytt förslag; ledamöter utom de två nämnda voro biskop Eklund, som dock ansåg sig ha

gjort sitt och avsåde sig, biskop G Aulén, professor N Ahnlund och dr N Beskow.

Också kommittén arbetade raskt och framlade i februari 1936 ett förslag, som otvivelaktigt kan betecknas som ett genombrott i saken. Väl blev debatten denna gång ännu livligare och full av varandra korsande åsikter, men man hade allmänt på känn, att detta förslag hade ritat grundmönstret till en ny psalmbok. Väl fick det genomgå en ny officiell granskning av en tremanna-kommitté: biskop E Rodhe, rektor M Björkquist och redaktör T Fogelqvist, men förlorade därunder icke sin prägel. Under höstens kyrkomöte arbetade ett särskilt psalmboksutskott under påtaglig entusiasm och uppnådde en god enighet. Kyrkomötet antog den 10 november 1936 dess utlåtande, enhälligt på två röster när. Sedan följde en slutredigering, vari Engberg själv gjorde ett sista ingrepp: det var han, som satte in n:o 534: Sam Rönnegårds Mikaeli-psalm.

"Den svenska psalmboken" blev "av Konungen gillad och stadfäst" den 26 november 1937; man var noga med att bibehålla både samma titel och samma underrubrik, som 1819 års psalmbok hade haft, i en befogad känsla av att vidmakthålla en levande tradition. Den skolboksaktiga och ledsamma titeln "Psalmbok för Svenska kyrkan", som hade stått på en lång rad förslag, blev så lyckligtvis avdankad. Psalmboken hann samma år tryckas i en upplaga på 65 000 exemplar, som omedelbart slutsåldes; den blev årets julklapp framför alla andra. Den togs i allmänt bruk på Fastlagssöndagen 1938, sedan församlingarna var för sig hade beslutat om dess införande. Så var verket fullbordat in-

om ramen av sex år.

Detta är blott en mycket kort återblick på tillblivelsen av vår nu gällande psalmbok. Men eftersom vi nu, fyrtio år senare, sannolikt stå inför ett nytt skede i psalmbokens historia, nämligen i och med att ett färdigt förslag till ett tillägg till psalmboken skall behandlas i kyrkomötet, har återblicken befunnits nödig som en bakgrund till några synpunkter på detta förslag. Ja, denna bakgrund måste ytterligare utfyllas med några fakta, för att förslagets innehåll och tendens skall kunna rätt bedömas.

1937 års psalmbok

Medan den nya psalmboken var i görningen, förgrenade sig intresset på huvudsakligen tre linjer. På den första och främsta gällde det arvet från Wallin: hur mycket av detta skulle bevaras i det nya verket? Det blev därvidlag ganska uppenbart, att en stark opinion ville ha kvar mycket – ja, allt väsentligt av detta arv; och man kan gott säga, att detta önskemål segrade. Krav på att 1819 års psalmbok skulle hårdhänt kalfatras och sovras hade rests från många håll alltsedan 1840-talet och därefter, men de blevo under slutomgångarna märkbart reducerade: ej mindre än 377 nummer av de 500 togos med i den nya psalmboken. Alltså skedde intet brott i svensk psalmtradition, vilket får anses som ett prominent kännemärke på läget i svensk kyrka och kultur ännu på 1930-talet. Det kan nämnas, att bland talesmännen för den Wallinska stilen och tonen befann sig i främsta ledet Torsten Fogelqvist i Dagens Nyheter.

På den andra linjen rådde en aktivitet för att få med det bästa i väckelsetidens och de frikyrkliga samfundens sång, de sk läsarsångerna. Det var många, som samlades kring denna strävan, som också fann gehör bland dem, som kanske i och för sig icke kände så varmt för denna genre. Ett icke stort men gott urval sattes in bland psalmerna, där de i stort sett icke ljuda med främmande ton. Nära denna linje lågo även önskemålen om att förvärva psalmer från systerkyrkor: främst Finland, Danmark och Norge men även England. Då gällde det också att få med dylika i fullgod svensk dräkt, vilket icke var lätt. Men åtskilliga sådana invunnos, bland dem kanske främst Grundtvigpsalmen 332 "O liv som blev tänt" i Liedgrens mästerliga tolkning och med Auléns kongeniala koral. Som några måhända ännu minnas blev den nästan en signaturmelodi för den nya psalmboken.

På den tredje linjen samlades knappast några stora skaror men däremot några särskilt observanta, de nämligen som insågo behovet av att rikta psalmboken med nutida psalmer och som ville gripa tillfället att så göra. Enligt dem måste alltså verket jämte hävdad tradition bära vitala drag av nyskapelse. Den nya psalmboken borde ju vinna insteg också i en ung generations medvetande, och då finge den ju icke sakna prov på andlig diktning av sådan stil och ton, som mera omedelbart svarade mot ungdomens behov – ja, även de äldre kunde gott behöva anamma något av sådan förnyelse. En ivrig målsman för denna linje var framför allt Emil Liedgren. Hans överlägsna sakkunskap sträckte sig ju över hela fältet, och han gjor-

de ovärderliga insatser i fråga om alla gamla psalmer och alla äldre och nyare översättningar, men det är omisskänneligt, att han alldeles särskilt vårdade sig om samtida nydiktning. Sina egna psalmer bedömde han med stark självkritik. Att de togos med finge enligt hans mening bero på att de trots sina brister representerade nutiden. Men han var hågad för ännu mer nytt, och i februari-förslaget framkommo också en rad djärva satsningar, ej utan drag av verklig modernism. Liedgren, i regel mycket hänsynsfull i sina yttranden, skrev en artikel om sina erfarenheter från kommittéarbetet, där han förrådde något av irritation: han hade mottagit och granskat mängder av nyskrivna psalmer, men nästan alla hade följt gamla mallar, nästan alla voro bleka imitationer av Wallin. Sådana behövdes icke mer. Men var fanns något nytt, ursprungligt och äkta, något som tolkade trons sanningar med nutidens känsla och på nutidens språk?

Just det helt nya i februari-förslaget utsattes för både kritik och to m förlöjligande. I varje fall företogs en reträtt på denna front, som rätt djupt smärtade Liedgren. Obestriddligen kom mycket gott nytt med i den färdiga psalmboken. Men så utpräglad som Liedgren önskade förnyelsen blev den icke, och det kan ur ett längre perspektiv måhända sägas, att psalmboken i detta avseende gick ut med ett slags latent problem.

De som hade varit med om att gestalta den kunde med goda skäl mena, att de hade åstadkommit ett verk, som skulle hålla att slita på under några generationer – kanske ej så länge som den karolinska psalmboken (124 år) och den Wallinska (118 år) men åt-

minstone så länge 1900-talet räckte. Men den presenterades för en tid, då konstans och stabilitet i kyrko- och kulturlivet var vida mindre än tidigare. Detta har särskilt i ett avseende varit märkbart nog. Det räknades som en stor förmån, att så mycket av det Wallinska arvet upptogs i den, men det blev snart nog tydligt, att den kärlek till detta arv, som alltså på 1930-talet var en verksam faktor i psalmboksarbetet, icke på långt när lät sig förmedlas till nya släktled. Statistiska undersökningar av psalmsfrekvensen vid kyrkans gudstjänster i slutet av 1940-talet utvisade, att bruket av äldre psalmer var statt i snabbt sjunkande, medan de nyare och nya psalmerna förekommo ymnigt.

Vad var orsaken till denna önskade utveckling? Säkert inverkade lekmännens förkärlek för lättare psalmer vid de kyrkliga förrättningarna: dop, vigsel och jordfästning. Men som prästerskapets kanske enda kvarstående privilegium gäller ännu dess rätt att sätta psalmer för högmässan, och utan tvivel ha de yngre prästerna vid denna sysselsättning likaledes favoriserat de yngre psalmerna, som med ordval och andra stilmedel ha tilltalat dem – utan att nämnvärt bemöda sig om att söka leva sig in i de gamla psalmernas gedignare och rikare trosvärld och så hålla deras stämmor vid liv i kyrkans sång. Sedan de så själva ha styrt tendensen, säga de, att de gamla psalmerna äro "dött gods" – som om en sorts naturlag hade utdömt dem! Det som därvidlag särskilt smärta oss äldre präster är att detta omdöme fålles så kallsinnigt, så utan all känsla för de för oss oersättliga värden, som härmed sättas på spel.

Den nya kommittén

Det nu föreliggande förslaget till ett psalmbokstillägg innebär en framstöt, som syftar till en genomgripande revision av hela psalmboken. Det heter i förordet: "När det kan komma att ske är ännu inte bestämt" – att det skall ske underförstås tydligen som avgjort. Ehuru det ännu icke förekommer någon allmän och artikulerad opinion för en sådan radikal åtgärd, saknas antagligen icke utvägar att framskapa något, som kan likna en sådan opinion. Förslaget är formellt sett så väl utarbetat och redigerat, att det lätt nog kan fresta kyrkomötet – om detta, som troligt är, låter sig övertygas om att ett tillägg till psalmboken nu bör införas – att antaga det precis som det är. Det är dock möjligt, att betänkligheter från kyrkomusikaliskt håll gentemot en rad svårsjungna koraler bland de för förslaget nykomponerade kan verka ett uppskov. Men metoden att via ett tillägg bereda väg för en ny psalmbok kommer säkerligen att vidhållas. Utsikten att ungefär samtidigt göra sig av med 1917 års kyrkobibel, 1937 års psalmbok och 1942 års kyrkohandbok ter sig förvisso mycket lockande för våra reformivrare.

Den kommitté, som står bakom förslaget, tillsattes år 1969 och bestod av docenten Ulf Björkman, ordförande, docenten Esbjörn Belfrage (expert på 1600-talets svenska psalm), kyrkoherden Anders Frostenson, musikdirektören Harald Göransson och sekreteraren pastor Per Olof Nisser. Dessa ha biträttts av en rad experter och sekreterare, bland vilka man särskilt lägger märke till Olov Hartman, som med styrkan av sina åsikter torde ha utövat ett ej ringa inflytande

på arbetet.

Kommittén startade ingalunda från någon nollpunkt. Redan år 1960 tillkom Hymnologiska Institutet som ett mera privat organ för ett redan då verksamt intresse för ny dikt, sång och musik inom kyrkan. Samma år utsände detta institut ett litet stencilerat häfte med 23 nya psalmer samt, i färdigt skick, den mycket spridda och uppskattade samlingen "Kyrkvisor för barn". Därefter följde andra provsatser med psalmer och koraler. Institutet kan alltså sägas ha varit en fruktsam modercell för de senare årens målmedvetna strävanden att omskapa kyrkans sång och musik, och kommittén får betraktas som dess äktfödda dotter.

För att karakterisera tilläggsförslaget i förhållande till den psalmbok, som man nu vill anknyta det till – för att som sagt snart nog fräta sönder den – är det särskilt signifikativt att jämföra den Anders Frostenson, som frånsett Karl-Gustaf Hildebrand var den yngste psalmisten i 1937 års psalmbok och i sin generation med nio nummer den mest produktive, med den Anders Frostenson, som nu fyrtio år senare med ej mindre än åttiotre nummer är den, som framom alla andra har präglat tillägget. I honom kunde man alltså rimligtvis vänta sig finna en förenande länk, en som bär upp en kontinuitet mellan 1937 och 1975. Men det förhåller sig tvärtom. Den unge saknade icke egna tonfall, men han bröt icke frappant av mot den då förhärskande psalmstilen. Den äldre är däremot modernist; det betyder, att han skriver i samma stil som alla de andra. Funnes icke författarnamn vid tilläggspsalmerna, skulle det faktiskt vara svårt – ja, i de flesta fall

rentav omöjligt att kunna särskilja bidragsgivarna från varandra. I några nummer slår Frostenson följe med de yngsta: han börjar stroferna med liten bokstav och skriver "mej" och "dej" och "sej". Det vore nog orättvist att härvidlag antyda något av anpassning i dålig mening. Snarare förhåller det sig så, att medarbetarna ha beslutat sig för att bilda ett team för att med samfälliga medel, både innehållsligt och formellt, skapa ett ensartat verk – ett som med full slagkraft skulle etablera en långt framskjuten front, ett avantgarde med fotfäste i framtiden. Och snarare är det så, att Frostenson – och jämte honom Hartman – ha gällt som mönsterbildande för många av de yngre. Dessa två ha i sin tur otvivelaktigt påverkats av den revolt i poesien, som ägde rum kort efter år 1937: fyrtioalismen.

Det borde emellertid någon gång under kommitterades arbete ha klarnat för dem, att ett program av denna art, så egenartat – att icke säga så egensinnigt, så avståndstagande från gängse begrepp om en psalm, knappast kunde vara riktigt och lämpligt för kommitténs uppdrag, nämligen att åstadkomma ett *tillägg* till den gällande psalmboken. Här har presterats en kraftig ruptur – hur kan man då vänta sig en sammanfogning? Även om förslaget är tänkt som en torpedo under arken, även om man förväntar, att hundratal Wallinska psalmer vid den kommande operationen skola försvinna i djupet ur skrovets läckor, borde kommittén ändå ha besinnat, att mängder av gamla klassiska psalmer ovillkorligen måste bärgas och bevaras i den nya psalmboken. Hur skola då dessa kunna sammanskiktas och bringas att

sämjas med det splitter nya, så helt annorlunda i fråga om anda och gestalt? Därav kan icke bli annat än ett ytterst disparat verk, disharmoniskt och förvirrande – ett verk, som icke förmår tillvinna sig förtroende på någondera hålllet.

Kommittén och dess bidragsgivare ha som sagt eggats av en ambition att skapa något nytt för framtiden; de ha sett framför sig unga skaror, som med glädje komma att anamma denna nya sång. Säkerligen behöva de därvidlag icke bli helt besvikna. Men vart tar ett psalmbokstillägg vägen? Det kommer in i kyrkorna, det skall brukas vid de ordinarie gudstjänsterna. Och där äro, tyvärr, de unga skarorna icke nämnvärt tillstädes. Där sitta de medelålders och gamla – människor, som även om de lojalt skulle vilja pröva nyheterna, vilket knappast kan allmänt förutsättas, måste bli desorienterade och dekuragerade av detta inflöde av främmande ord och ton. Här hotar alltså en diskrepans mellan syftning och åtgärd, som kan bli ganska förödande.

Form och innehåll

Det främmande möter väl i första hand i själva formen. När vi sjunga de gamla psalmerna, tänka vi nog icke så ofta på rimmerna, men när rim saknas, då märks deras frånvaro. De flesta av förslagets nummer ha avkastat rimmens ok, andra ha här och var enstaka rim, åtskilliga ha blott vokalrim. Vinsten är onekligen den, att ordvalet blir mindre sökt och konstlat eller mindre konventionellt. Men en förlust är, att texten blir mindre melodiös och får en anstrykning av

prosa. Dessutom är det svårare att fästa texten i minnet, när den saknar rimmens stöd. En synnerligen stor hjälp till den förtrogenhet och förtrolighet, som många av oss ha lärt sätta största värde på, är ju att kunna dem utantill eller, bättre uttryckt på engelska, "by heart".

Det finns annat främmandartat i förslaget, främst vad innehållet angår, m a o vissa moment i den trosåskådning, som det företräder och vari man rätt otvetydigt avser att bringa nytt å bane.

All äkta psalm har och bör ha ett subjektivt tycke; den skall ha sitt ursprung i diktarens egen erfarenhet och känsla. Men den skall också motsvara vad en annan känner och vill uttrycka: den som sjunger psalmen – och då icke blott en i sin ensamhet utan flera i en gemenskap. Därvidlag finnes mycket att hämta ur allmänmänsklig erfarenhet, men en äkta psalm kan icke enbart röra sig inom denna något konturlösa vidd utan måste ha sin förankring i en av den kristna tron bestämd erfarenhet och sålunda kännas vid en begränsning, vilken ju dock bör uppfattas som helt naturlig: inom gränserna har den sitt hemvist. Till psalmen hör alltså, liksom vid bönen, predikan och undervisningen, ett väsentligt inslag av objektiva faktorer: en kristens erfarenheter äro betingade av en åskådning, över vilken han själv ingalunda är herre.

Förslaget uppvisar genomgående en strävan att anknyta till objektiva instanser, så icke minst genom ett rikhaltigt bruk av bibliska satser och scener; här har det förtjänster, som tacksamt böra tagas tillvara. Men samtidigt inrymmer det nummer, som icke

ha någon kristen relevans. Man har tagit med "psalmer" av Pär Lagerkvist, Harry Martinsson och Artur Lundkvist, utan tvivel för att markera både vidsynthet och höglitterär ambition. I alla finnes Guds namn med, men när det ju är notoriskt, att dessa skalder icke bekänna kristendomen, så kunna de ej heller med detta namn mena vad kristendomen menar. Dessa inlån äro ingen i kyrkan gångbar valuta, och de böra därför återbetalas.

Förordet deklarerar, att "texterna bär prägel av tanken på Guds närhet och närvaro". Så bör det också vara, men det kan på flera ställen sättas i fråga, om tanken är så utförd, att den svarar mot kyrkans åskådning. Det kan tyckas vara sedan länge otidsenligt eller to m principiellt oriktigt att lägga en renlärlighetens måttstock på psalmdiktning. Men det är dock ofrånkomligt att på ett område, där församlingens tro bekännes, bevara och tillämpa ett sensorium för vad som är genuint kristligt. En redan ofta sjungen sång av Frostenson (n:o 754) talar om att "Guds kärlek är som stranden och som gräset, är vind och vidd och ett oändligt hem". Detta är förvisso religiös lyrik av hög klass, suggestiv och tjusande, men symbolerna famna här så mycket, att det väsentliga i Guds kärlek, det absolut personliga, förtunnas och nära nog försvinner. Även på flera andra ställen förekomma liknande natursymboler, som draga Guds bilden i panteistisk riktning. Närvaron får icke betonas så starkt, att den hamnar i någon sorts indifferent vilande.

Också i fråga om Kristus bilden urgerar förslaget en tolkning, vari likaledes märkes en risk till ensidighet. Guds Sons människo-

blivande är ju själva grundvalen för allt, som sammanfattas i ordet frälsning, och det är i och för sig helt riktigt att, som sker i förslaget, mycket ofta och mycket klart föra fram denna trossats. Detta betyder, att Gud i Kristus har gjort sig solidarisk med mänskligheten och då icke minst med dess lidande, nöd och sorg. De nya psalmisterna ha samfällt en övertygelse om att just detta budskap i högsta grad svarar mot djupa behov i tidsmedvetandet, och de ha också funnit många pregnant uttryck för denna sida i evangeliet. Men ej sällan driva de tesen nästan urskillningslöst, så att Kristus identifieras med vad som helst i människans elände och förkommenhet: "en gråt och ett skrik / ur ångestens djup, / då rycker vi till, / vi hör det är du" (n:o 753). Vidare förekommer det, att blotta faktum, att Kristus förstår och delar nöden, synes få betyda, att frälsningen är vunnen. Detta intryck kan dock bero på att språket flerstädes är hopträngt och abrupt, enligt den moderna poesiers krav, och därmed dunkelt. Härmed sammanhänger att förslaget har föga att säga om ett drag, som annars är markant nog i evangelierna, nämligen att det råder en fiendskap mellan Guds rike och världen. Att all olycka icke kommer av synd får icke skymma det faktum, att mycken olycka är en följd av synd. Att Kristus förbarmar sig över syndare upphäver ej den sanningen, att han fördömer synden.

I det hela kan man påstå, att förslagets kristologi är en smula infekterad av nutidsmänniskans presumption, att hon är en varelse, som har råkat illa ut, är förbisedd av ödet och utsatt för orättvisor och förtryck, att hon nog är litet bråkig och högljudd

ibland men att hon i grund och botten är snäll och oförarglig. Så beskaffad får hon här veta, att hon utan vidare befinner sig i bästa samförstånd med Kristus. Den instinkt, som präglade gammal kristendom, att det finnes något hos Kristus att frukta för hans helighets skull och att endast den botfärdige kan våga nalkas honom, är numera nästan helt försvunnen. I några av psalmerna eller snarare visorna, särskilt i dem av kvinnliga diktare, umgås man så fryntligt och familjärt med honom, att de gamle skulle ha ryst däråt. Denna reaktion är alltjämt på sin plats. Men även om förslaget här och var överbetonar det mänskliga, det blott mänskliga hos Kristus, bör det också framhåvas, att det har många uttryck för en Kristus-erfarenhet, där det gudomliga i hans väsen och gärning strålar fram och reflekteras. Härmed är än en gång sagt, att förslaget, hur hårt det än bör kritiserats, rymmer värden, som obetingat böra tagas tillvara.

Kristi solidaritet med alla stackare ger sedan ett grundmönster för den kristnes förhållande till medmänniskorna. Intrycken av den rådande världsnöden skärper appellen. Men väl mycket av relationerna till nästan väves in i samhällsperspektiv: det är genom stora omvälvningar av politiska, sociala och ekonomiska inrättningar, som raserna och folken skola komma till rätta med varandra och bliva syskon. Nästan som enskild person, nästan i vardagslivet kommer i skymundan. Det finns inga nya psalmer för hustavlans folk: för äkta makar, föräldrar, barn och syskon, för grannar, vänner och arbetskamrater, vilket desto mera är en brist som också den kristna etiken härvidlag har kommit fram till nya synpunkter på samlevnaden.

En krigsförklaring

När man läser förslaget psalmer, en och en, och då dröjer mer eller mindre meditativt vid dem, gör man ungefär dessa reflektioner: detta är ju sant och riktigt, eller detta går djupt och väcker en ny insikt, eller detta är skrovligt och oslipat men har äkta drag av skönhet. Men vad är det som fångslar, vare sig med igenkännande eller med överraskning eller med bägge i vartannat? Är det icke just sådant, som är karakteristiskt för religiös centrallyrik av hög klass? Men är det verkligen psalmer – psalmer, som man instinktivt förknippar med en kyrka, en gudstjänst, en sjungande menighet, psalmer med genklanger från seklers hymner ända från Psaltaren? Att begreppet psalm tack vare sin långa historia har blivit så utpräglat och specifikt som det är, är ett faktum, som knappast kan kringgå; och därför är det svårt att tänka sig och att yrka på en nämnvärd förändring i dess gestalt. Därför är det också befoget att undra om detta nya och med avsikt annorlunda, som är ämnat att bli psalm, är så koncipierat och utformat, att det också kan nå denna sin bestämmelse. Här har obestriddligen gjorts en satsning på något ovisst, och givetvis kan kyrkomötet med ett bifall till förslaget dela denna risk. Men det kan därmed ingalunda undanröja den.

Kommittén har ju försökt att i viss mån undgå beroendet av det vedertagna psalmbegreppet genom att rubricera sitt förslag "Psalmer och visor". Emellertid har visan liksom psalmen en historiskt given form, kännetecknad av enkelhet och folklighet. Även om förslaget har ett antal nummer, som gå i viston – urvalet är för övrigt snävt och ändå föga kvalificerat – så är det i övriga delar ge-

nomgående präglat av en poetisk diktion, som rör sig på långt avstånd från visans. Titeln är alltså ganska missvisande.

Sammanfattningsvis kan hävdas, att förslaget i sitt föreliggande skick icke bör antagas utan bör grundligt omarbetas. Kyrkomötet kan med gott samvete repliera på sin tradition att vara granntyckt i ärenden som det-

ta. Och eftersom det ju gäller ett tillägg till psalmboken, skulle det ej vara ur vägen med en erinran om att det som skall läggas till också bör låta sig sammanfogas med det bestående, ej i allo men i huvudsak homogent; det får icke träda upp med något, som nära nog liknar en krigsförklaring.